

Mahjas Beesüs ar pе-
lilmumeem mäksä:
Ar pеefuhitishanu
ehfchenee:
Par gadu 2 rbl. 75 lap.
" $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbl. 40 lap.
" $\frac{1}{4}$ gadu 90 lap.
Rigā fanemot:
Par gadu 1 rbl. 75 lap.
" $\frac{1}{2}$ gadu 90 lap.
" $\frac{1}{4}$ gadu 50 lap.
Ar pеefuhitishanu
ehfchenee:
Par gadu 3 rbl. — lap.
" $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbl. 60 lap.
" $\frac{1}{4}$ gadu 1 rbl. — lap.

Mahias Meefis.

Politiskt un literariskt laikrakts.

Mahjas Weesis isnahk weenreis nedelā, treshdeenās. — Ar katra numuru isnahk literarisks peelikums un katra mehnesi semkopibas peelikums.

Saturs: Vai pagastu teesas ir teesas eestahdes? — Par schubpib. (Beigas.) — No eelfchemes: a) Waldbibas leetas. b) Baltijas no-tikumi. c) No zitām Kreivijas pufem. — No Rīgas. — No jaun-gada visitem atpirkusches. — Līgū finas. — No ahssemem. — Telegramas. — Daschadi raksti: Par pašaules ijselshanoš un bojā eeshanu (Beigas.).

Literariflā Peelikumā: Staatsdramen. (Turpinajums). — Fajo. (Turpinajums). — Seltener: Upgehrbs is gaifdas brāfīs auduma. Atbildes us seltenu jautajumiem.

Sem lopibas Peelikumā: Semes laboschana. — Par ledus
reneschau un usglabeschau.

What message testes in testes exchange?

Waj pagastu teesas ir teesas eestahdes?

W. Tahdeem, kam muhsu tagadeja prahwas kahrtiba nepasihstama, islithees s'is jautajums sweschads un tomehr winsch ir dibinats, tadeht ka praktika pagasta teefas neuslata par teesu eestahdem (приуетебное мъсто, Behörde). Te leetas nepratejs warbuht atkal domas, ka pagasta teefas tomehr paleek pagasia teefas, weenalga wajtās usslata par teesu eestahdem waj ne. Bet leetai ir nopeino un īmariag noslīme.

Rà pasihstams, muhsu tagadejås teesas — isnemot sem-neelu teesas — edala divås sôkirås: meerteesu eestahdës un wišpahrigås teesas. Pirmås isschlikr tahdus noseegumus un pahrlahpumus, par kureem sods nolikis meerteeseschu sodu likumås, otrås tahdus, par kureem sods noteikis sodu likumås (уложение о наказанияхъ), t. i. pirmåm peekriht masas, otråm swarigås leetas. Muhsu sodu likumås noteikis 282. un 287. pantos sods par neveellahjigu istureschanos pret „teesu eestahdem“ teesas istabä, waj tai laitla, lad winaas notura sawas sehdes. Meerteeseschu sodu likumu 31. panis atkal usleek sodu par „teesu meetu falpotaju“ *) (служители судебныхъ мицть) apwa.noschanu.

Tildauds vispārīgai iesskaidrošanai, tagad kerķīmēs
pee pašas leetas. Līdz 1882. gadam walboschais fe-
nats atlāhwa nevekkahjigu uſwescha nos pee pagasta iee-
fas sōdit uſ ūoda likumu 282. un 287. pantu pamata
(lat. senata spreedumu no 1869. gada Nr. 877, Poscha-
rowa leetā), bet minetā gadā tas savu pirmo spreedumu
pāhrgrošīja un atsina, ka pagasta teesa nav uſstatāma
par „teefu eestahdi“ (sen. spreed. no 1882. g. Nr. 51,

^{*)} Bitati si "Teefu Ustaveem" un "Notikumeem par teefu reformu Baltijas gubernās" peerestī A. Sterstei tullojumā.

Dashadi rākṣi.

Par pasanles iſzelschanos un bojā eefschann.

Dr. K.

(Beigatt.)

Là kā nu semes wirsū, uſ kura raduſes un pastahw
wisa dſihwiba, ſawu filiumu un gaifmu dabun no faules
(ſeme pate dod til ap $\frac{1}{20}$ grada filiuma), tad waram
droſchi zeret, kā, famehr ſaule ſpihdes tagadejā ſposchumā
nebeigſees dſihwiba wirs semes. Ur laiku ſinams ir ſaulei
jaatdſeest, ta pahrees wiſpirms eesarkano ſwaigſhnu ſta-
bijā (ſtahwolli) un jau tad, kad ta tāhdā ſtabijā atradi-
ſees, maſ zeribaſ, ka ta dos tildauds filiumas un gaifmas,
lai jel ap ſemes elatoru waretu pastahwet organiſka dſih-
wiba. Bil ilgi ſaule wehl ſpihdes tāhdā ſposchumā kā
tagad, kā dſeltena ſwaigſne — tas nu gruhti nosakams.
Italeeschu astronom Selli rehlinā, ka ſaule eſot wairak
miļjonu gradu karsta, bet ta il gadus ſaudejot 1.^a gradu
filiumas zaur iſſtarofchanu ūtajā paſaules ruhīmē (telpā).
Weena dala no ſchis filiumas nu gan atjaunojas ſaulei
ſawellotees un ſabeeſejot — tomehr ſchi ſawillſchanas jau
newar turpinatees muhſchibā, bet tai lahdreis peenahkgs
gals — un tad ir ſaulei jaatdſeest. Pehz Selli rehlinem
ſaule wehl apmehram 17 milj. gadu ſpihdesch ot tagadejā
balti-dſeltenā ſposchumā, tad vamasam valiſchot eesarkano,
un tad eehahlſees organiſla dſihwes nahwes zilninsč
ſemes wirsū. Daſchi ziti astronomi (ſwaigſhnu prateji)
gan rehlinā, ka lihds tam laikam paeſchot dauds ſimtu
gadu miļjonu — un to aprehlinam gan buhs wairak tais-
nibas. Organiſla dſihwiba (famehr dſihwiba radas) ween
jau buhs wairak ſimtu miļjonu gadus weza un ſchajā laikā
gan muhſu ſemes wirsū filiumas valiſis zaurmehrā par
lahdeem 10—12 gradeem maſaks (wiſwairak tas moſina-

jees ap semes voleem, par kahdeem 35 gradeem, wißmasat ap ekwatoru, par 5—7 gradeem), bet waj schi filtuma masinaschanas alkarakas wairak no faules atdsischanas, jaschaubas; drikhsal pee ta buhs wißleelaka mehrâ wainiga pate semes atdsischana; tagad turpretim seume pate dod til ne-eewehrojamu filtuma datu. ka turpmala filtumas masinaschanas alkarakas weenigi no faules atdsischanas. Bei tam jau semes wirjs war gluschi bei breeßmam preesk organiflas dschivibas panest iahaku filtumas masinaschanos par 5—10 gradeem; — muhsu Seemet-Eiropa nu gan tad wairs nebuhtu apdschwojama, bet tagadejds karstajds semes strehks, kas zaurmehrâ loti wahji apdschmoti, tilai tad wehl eesahktos patihkanta dschwe seemetneeleem.

Daschi astronomi nu aifrahda, ka planetes sawā ſtreeſchanā ap fauli poftahwigi, kaut ari toti lehni tuwojotees faulei un heidsot tajā eefkreeschot — zaur tahdū ſadurſhanos nu aikal radifchotees tifdaudjs filtumā, kas ſpehſhot faules ſpoſchumu ilgalu laiku uſtiret. Wissirms tad nu merkurſ eefkrees faule, pehzak venus un tad ir muhſu ſeme — bet waj ſcho ar faules leelumu ſamehrā toti maſo planeſchu ſadurſhanos ar fauli ſpehtu kautzil ewehrojami paſelt faules temperaturu, gan jaſchaubas; ja ſhee planeti ar fauli ſadurtoeſ ari paſchi ſakorſtu uſ wairak miſjoneem gradu, zaur to, ka winu luſtiba, ſkreeſchanas ahtrums pahe- etu filtumā, bet ar faules maſu ſawenojoteeſ tee tilai ſpehtu wiſas ſchis maſas temperaturu paſelt par ſahdeem deſmitieem gradu. Bitadi jau buhiu, tad ir jupiterſ un saturns faule eefkrees, — tee gan paſpehs ir faules kar- ſtumū paſelt wiſmas par wairak tuhktoscheem gradu.

Ari mehnəss nahl schimbrischam nuhsu semei arveenu tuwatu. Tas pehdejəs 2000 gaddəs semei tuwojees ik definit gaddəs par 1 pehdu; tā tad mehnəss pehdejəs 2000 gaddəs semei peenahzis par 200 pehdam tuwaku. Tomehr lamehr mehnəss peenahktu semei us puñi ween tuwatu, jau wajadsetu paect simteem miljoneem gadu. Waj mehnəss tomehr ar wiñu sparū spehs sadurtees ar

emi, ja tas pawisam saduras, wehl jaschaubas. Us mehnescha jau tagad redsam dſikas un garos plaisas: ta ka u us ta naw gaſo, atmosferas, kas ta wirſu daudſmas argatu pret ſiltumos mainam, tad tas deenā dabun iſeest leelu karſtumu, nakti atkal wirſu iukſchās paſaules uhmēs bresmigo aulſtumu, zaur kahdu temperatūras nainu tad buhs zehluſchā s veemin etas plaisas. Ar laiku this plaisas wairoſees, mehnescha wirſus warbuht ſadrups pihiſchlos un tad tas wairſ nespēs atdrupuſchās dalinas veesgan ſpehjigi peerwillt — iſzelſees warbuht pihiſchlu, jeb ar ziteem mahrdeem, meteoritu ſtrahwa, kas heidſot pahres gredſena formā. Ta pehz jounakeem (Hirno) iſſkai- rojuſeeem, zehluſch ees ſaturna gredſeni. Sinams, la ari this pihiſchlu gredſens nahks ſemei arveenu tuvali — het a dalinas nokrītiſ pamafitum ilgakā laikmeiā. Lai nu buhtu ſā buhdams, laiks, kurā mums waretu draudet mehnescha uſbrukſchano, katra ſinā wehl koti tahtu — wehl dauds tahtalu laikmeiſ, kad ſeme eekrees faule; dauds ngrali jau warbuht pate faule buhs tiltahtu atdſiſufe, ka a nespēs us ſemes uſturet organiſku dſibrivibū.

Alliku wehl jautajums, waj muhsu faule ar sawām
slanetem pa pasaules ruhmi (telpu) ftreedama, newaretu
ahdreib fatiltees, sadurtees, jeb wiemais peebeedrotees lahdai
itai faulei. Muhsu faulei teesham tuwojos daschas stahwu
waigsnes, lā wega, polluks, artkurus, ar ohtrumu
O werstu selundē — bet waj schis swaigsnes teesham
eenahls it tuvu, waj warbuht paes leelā atohlumā
aram, to newaram wehl nosazit. Katrā sinā, ja ari tās
ahktu teesham us muhsu fauli, tad paeetu masalais 10
ahds 12 tuhlest. gadu, pirms tuwakā peenahktu pee muhsu
aules sistemas, bet tā lā pasaules ruhme tik besgaligi
eela, samehrā ar pašchū swaigshnu leelumu, tad gruhti
omojams, lā schis swaigsnes spehru sawds zelds fa-
urtees. Mgr. sinams ari wajadīgs peenemt, lā dirām
swaigsnem fteekotees janoteek katastrofei, sadurshanai —
ribhak war peenemt, lā dirām faulei tuvu fteekotees.

**Nedākīja un ekspedīciju
atrodas Rīgā,**
Ernsta Plates grāmatu-
un bilschu - drukataivā un
burtu - leetumē pēc Petera
bašnīcas.

Учительнице и Мадам
Вест и fluidinajumi
fuhomi us fshabdu adressi;
Въ экспедицію газеты
Малъ Біасисъ, г. Рига,
(Mali. B. tifped. Riga.)

dfigs doi pagasta teesu lozelkeem leelaku apsardibü un pa-
zelt pagasta teesas us augstaku, zeenijamalu stohwolli.
Naw gruhtti noslahrst, zil mas saweenojamaa schi wajadsiba
ar praktiku, kura pagasta teesu aprwainoschanu nesoda pehj
soda likumu 282. u 287. panta. — — Wisadā wihsē
tabda praktisa neweizina pagasta teesu attihstischanos.

Var schnhpibu.

Dr. P. S.

(Beigas.)

Viņi ziti Jergotīka tunga pazienti to slavē kā savu glābēju. — Kahds 42 gadus vecs, koti apdahwinats galdnīķis, dabuja weetu ar 100 rbt. mehnēšča algas. Pomasam vīnsārā eesfakta dserīt un noķuva tilk tāhlu, ka pēcdejās 10 gaddos ievareja ne deenās nodiņķot neis-dzehris pa pušpudelei, pudelei un wehl wairāl. Beidzot tas pasaudeja weetu un eeltrīta galejā nabadībā. Jergotīka īgs vīnom eesfahāzīnāja $\frac{1}{40}$ grano, t. i. 0,0015 gramī striknīna. Nahloščā deenā galdnīķis nogahja pēc Jergotīka lga un brihnīdamees stāstīja, ka negribotees dserīt un ari wehbara graises ne esot manamas. Eeschlahžīna-schanu turpināja un wahjnīeks išwejelojās. Pirmajās dzee-vezhanas deenās tām atgabijās buht kahdā wahrda deenā. Vīnu usalzīnāja līhdīdserīt un issobojo, kād to nedarijo, bet vīnam ir dzehreenu ussklatit bija reebigi. No tā laika pagājis jau gads un trihs mehnēšchi, galdnīķis nedzēr ne pilites un dabujis attal labu weetu un eedsiņķojees.

Rahds muisjdas inspektors, breesmigs dsehrajs, schuhpoja jau 15 gadus tihti ka us nebehdu. Jau treschā deenā pebz striknina eeschlahzinaschanas sem ahdas, paziens newareja alkohola panest un eeradās nahlamibā labprahfigi pee Vergolfska kga. Israhdijsā, ka peeteek ar 8 eeschlahzinajeeneem. Desmit mehneschi pagohjuschi un inspektors nedser ne degwihna ne zitu alkoholistu dsehreenu.

Rahds H-wa lgs, nelabojams schuhpa, kahdi winu karakteris Vergolfska lgs, pavadija pehdejos 15 gadus weenā bsehrumā un reibumā — ishemot pahra nedekās til deenas diwi trihs. Tahdas dñshwes augli bija pilniga organisma samaitashana: kroñiks wehdera un sarnu katars, puhschla treeka — un tadehk newiloscha uhdens noeschana, bes ta wehl zitas laites. — Kahdā baltā ne-halstā deenā H-ows luhdsa Vergolfska lgu, lai to bseeninatu, 10 striknina eestlahzinajeeni, pilulas (strikn.) — un wiiss kā ar roku atmenis. Geschi mehnesc̄hi jau par-gahjušči, kamehr H-ows nedser ne pileena degwihna. Weeglakus wiñhus turpreii wiñsch wehl bauda un panes gluschi labi, bet bser til semischkds aigadisjums un peerigā, fahrtigā fabeedribā. Pamäsam wiñsch ari eesahla meefigi isneselotees.

Tikai diwu Jergolfska kga mehginajumu panahkumi schoubigi. Virma atgadijeenä, mehrneeks, breesmigd schuhpa, tika isdseedinats, „degwihna newareja ne ussflattit,” bet pebz gada dsehra atkal. Leetu tuwaki ismellejot israhdijs, ka mehrneeks M. kgs pa tam fassidsis ar kahdu zitu laiti, greefesee pee kahda zita ahressa, kusch tam sharp zitu pee pusdeenaš un walarinam ari parakjisis pa tschorkai. Baur parakslitam tscharkam M. kgs atkal apradinajas ar degwihnu un dsehra tapat, ka agrati.

Otrā atgadijeenā, tīrgotajs B., dīsimis ūhuhpā (vežati).

weztehw̄s un wezmahtie — dsehraji), stipri nerwos, kas
istukichoja ne masak por pudeli, greesās pee Zergolska
lga deht palibdsibos — un jau pehz virmās eeschlahzina-
schanas nostahja dserit, bet pretiiba, reebjums, pret deg-
vihn u ssuda pehz diwi nedelam, scrpiba tilk ta, ka jau
pehz ruspuudeles palika nelabi. Tika issdariti jauni S
eeschlahzinajeeni, pazients atkal nostahja dserit, bet atkal
tilki us diwi nedelam. Janoschehlo, ka no tahlakas ahr-
steschanas P. lgs atteizās.

Dibinadamees us saweem ismehginajumeem Zergolska
lgs opgalwo, weegli warot buhi, ta pat tahbi dsehraji
g aligi dseedinami, kuxi pehz pirmas eeschlahzinaschanas
wairs nedser, het pehz laahda laizina atkal sohle eement.
Striknu Zergolska lgs atsihiit par weenigi drosho lih-
dselli prei dserschanu.

Dr. W. J. Portugalowa lgs Samarā, kurišč jau no 1887. gada sahlot schuhpas ahrstie ar strikninu, raksta 1891. g. „Недѣля“ 13. numurā: Man pahrmet, ka es senak dseršanas zehloni mellejīs ūnīda sozialistīs apstākļos, bet tagad dsebrajus dseedinot ar strikninu. Ēri wehl tagad schuhposčanas zehloni isskaidroju kā ūnī, bet kād peē manis atnokt kāds pozīcīs, kurišč ūrgst ar dseršanas sehru, tad schuhposčanos zehlonu isskaidrosčanas weelā — winu veenlahrsci dseedinu. — Zergoļska lgs ar striknina polihdību issdseedinajis 10 dsebrajus. Ari es turpinu sawu darbibu. 1887. gadā issdseedinaju 149, 1888. g. — 132, 1889. — 75, 1890. — 86 un no pirmā janvara līhdī 28. martam 1891. g. — 13 dsebrajus (svāvīsam 455).

Striknīnu jaeschkežīna 1—2 reis deenā vsehrajam sem ahdas. Gesahkumā uſ reis 0,5 un wehlak 0,25 grami. Sinamē, ka striknīna daudzums ari atkarīgs no ta, kahds slimneeks. Te katram ahrstam paščam jaunā lā jarīhkojas.

Savīzla (Savīzliņš) kās jaukā interesantā rakstā „dzelēroju kolonija” 1891. g. „Nedēļas” 14. numurā par striķinu isteizas starp zītu šaubdi: „Es runaju par striķinu likai ar to nolužķu, lai aizrahdītu vis fakto faktu: Neiskatoties vis striķinu leelisko terapeutisko eespaibū vis alkoholismu, tomēr mehds buht daschi atgadījieni (eedrošķis domat — ne gausķi reti), tad vaj nu šaubīgi pārākumi jeb ari nelahdi. Dr. Portugalovs varbuhti visbedīg alaīs peekrītejs dzerschanas ahrsteschanai ar striķinu — un zīti autori, kureem jāvās mehgina jums satrāvees wairak jeb masak eewehrojams materials, pēcspēsti man schini finā peekrīst. Vareni pati is sareet vehti jumeem peewest atgadījenus, kur striķinu eeschlābzīnāschano, kas vissās weseleem mehnēscheem un tuellaht wehl milfigā wairumā, isnemot drusku paschjuhtibas laboschānos un labu meegu, nedarija vis dzerschanu it nelahda eespaida. Pazienteem lā repreessīsh id vēzsal bija fatafīla dīsīschānas pee alkoholiskiem dīsreeneem.”

Gewehrjot, ta striknins ne latru reis drochs lihdsellis
pret dserjhanu, mums wehl jarougas vež ziteem, ar
luru valihdsibu breesmigo zilveges eenaidneku "schuhpo-
jhanas sehrgu" isnihzinat. Ahrsemes, fewischki Anglijā
un Seemet-Amerikā postahw "dsehrajū patversmes," kū-
rām deesgan labi panahlumi. Schim noluhkam teek ee-
rih kotas un zeltas fewischkas mahjas. Mehki grib aif-
neegti pa leelakai daloi schahdeem lihdselkem: 1) jaur

dsehraju atsazischanos no saweem senajeem schuhpu brah-
lisch eem un eerascham, 2) zaur pamatiug atradinaschanos
no alko holiskeem dsehreeneem un eeradinaschanos kahriigi
un weenkahrschi dsihwot, — (tahdās eetaisek ehdeens
mehds buht neenkahrsch, bet spehzige) — 3) leelako dee-
nas dolu patwersnes lozekki pawada laukā uszichtigi strah-
bajot — tai pahrlezinaschona, ka darbs eespehj stiprinat
meesu un garu, 4) tohdās mohjās luhko stiprinat reli-
giski moralislus eesklaus, ka ari weizinat derigu pamah-
zosch u ralstu losishamu, zaur ko grib panahst, lai patwers-
mes lozekki mohzitos eenihdet taunu un mihlet labu.

Us tamlihdfigeem pomateem, lä Sawiaka lgs sawā interesantā raktīā stahsta, ari esot Somijā dibinata kahda eetaise pret dverschanu. Sawizli lgs starp ziu raktīā puolihds lä: Nesen man gadījās apmellet kahdu interesantu ahrsteschanas eetaisi Somijas mēschu dīlumds, tohli no zilwelu dīshwooleem un dīselzēzeta — kuras wahrds deesgan nosīhīmigs „Turwa” t. i. wairogs. Schi eestahde lä sawu mehrku lä ari sawadas eetaises deht pāmisam kas javns un lihds schim weeniga Somijā. Kreenijs jik ujan finams now gluschi nela tai lihdsiga. Wina eerihkota weenigi deht dsehraju dseedinaschanas un postlahw tikai trescho gadu, — winu waretu nosault par „dsehraju patwershi” jeb „koloniju.” Usnemti teek tikai wihereschī, no 21.—50. gada, kad wini waj nu zaurelstu jeb mutes woherdeem issala wehleschanos tilt usnemti „Turwas” parfionaru starpā. Pee eestahschanas jausrābda diwas apleezibas, pirmā, lä now nekahdas lipigās slimibas, prahtwahjibas un epilepsijas, — un otrā, lä now tizis sodiis deht smageem noseguumeem (п о с т ы д н ы я пр е с т у п л е н и я). Eestahjeamees dabujušcham atbildi, lä teek usnemts, zaure raktīu jaapleezina, lä eetaise poli kā viemas gadu un stingri ispildis wifus litumus. Gada māksa 100 markas (ap 35 rubli). Masturigus usnem bes māksas. Drehbu wajaga latrom poscham sawu. Neweenam nedrihīst buht nauda klaht — lä atrodaš ee- taises preelschneka — mahzitaja — glabaschanā, kura līchibuhīne ari teek ottaisitas wehstules un ziti suhtijumi, lai slimneekeem nebūtu eespehjams dabut naudu jeb ari alkoholiskus dsehreenus. Par nepaklausību weenkahrschi iisslehdī.

„Turwa“ wišpirnis pastahweja „Somerneſā“, juhdęs
iwi no dselħszela stazijas, bet drihs tika pahrzelia us
„Għawitus“ muisċhu, kuru eemantoja par 40,000 markam-
(ap 16,000).

Ge-ejot „Turwas“ datā, zelineels erauga uj „Pjuge-
jarwi“ esara (30 versles garšč, 6 versles plāns) lesta
celu weenstahwa loku mahju, kura deesgan patīkama
— peewelkoscha. Drusku atstatu no winas išlaikītās
daschadas sainmeezības ehlas, kur var redset pahra desmit
guru, sirgas, wairak desmit aitu, zuhku, wistu, kasu un
i tu iamlihdīfigu bīkhweekeu. Saprotaams, ka netruhīst ori
reetnas darbnīcas u. t. t. Wifur manama lahrtīga
sainmeezība, wifur tschallu saprāktīgu roku darbs, kas jo
ewišķī iamdeht yelna eeweħribu un atsinību, ka sain-
meezība wis neteek wadita ar nesin lahti noruhdīteem
i rāhdneekeem, bet ar daschadām personām, starp kureem
ne masums intelligentu pānšonaru.

Darba deena eesahkas wasara pullst. 5 un seemiä pullst.
3 no rihta. Svehildeenä^s un svehtku deenä^s zelas suundu

attihstischanos seimes viresu if weenlahtschokam pirmuhiem, kanninam, kahdas kanninas rodas if neorganislam weelam, kuru ifszelschanos dabas pehtneeki nofauz „generatio aequivoca“, ta pate attihstibas hipoteze, ka Kanta-Laplata hipoteze ifskaidro pasaules ifzelschanos. Ja daschi usstahjas pret attihstibas hipotesi un gaud, ka ta ispostor tizibu un tikumibu, tad tahdi mehro Deewibu ar fareem zilweta jehdseeneem. Paschas materijas un tas kustibas, ka ori organisk as dsihwibas ifzelschanos if neorganislam weelam, mums nekahda hipoteze newar ifskaidot — un tur tad nu aileek pilna wala tizibai. Ja Deews wißpehzig, un us totschu wiß, kas atsicht Deewu, pastahwes, waj tad naw d auds apbrihnojamali, ka tas neezigajā pirmajā dsihwibas kanninā (Zelle) eelika tik brihnischku attihstibas spēbju, kas wareja ar laiku pastahwigi tahtak attihstotees, ifzelt wiſus tik dauds un daschados dsihwneekus un stahdus — nekā tad tam kritis dsihwneeks un stahds buhiu pat ūwi bijis jarada. Ja darwinismam tagad daudsi pretcjas, kas ne pasihst kautzik peeteeloški jaunlaiku dabas finibas, tad ta pretestibai buhs tahds pats līktens, ka žukahet pretestibai pret Kopernika pasaules sistemu. Ja daschi darwinisma pretineeki atfauzas us finibu wihireem, kas naw atsinuschi darwinismu, bet tagad jau ūen miruschi, ka Baers, Agassis, Wiegands u. z., tad tahdi tikai padara paschus ūwi ūmeekligus, tikpat labi tee waretu atfauktees us widus laiku parvesteem, kas ka jau nemaldigi, filosofus, kas to domam nepeelrita, spostija un dedsinaja.

Starp tagadejeem dabas pehtneekem naw wairs neweena laut zik ee wehrojama, las masakais neatföhst darwinismu par wisu eespehjamako hipotezi (Hypothese höchster Wahrscheinlichkeit).

Ja dašči nosoda materialismu kā pasaules iestatī, tad arī mehā tam pēckrihtam, jo materialisms teesčham nespēj

aut zik apmeerinoschi isskaidrot materiju, kustibas un dsih-
vib as iszelschanos u. t. t. Bet ja schee paschi lungi nemas
nosahkat daschu materialisma filosofu, ta Büchnera, Mole-
chotta u. z. usklatus par tikumibu un morali, ta tee tikai
mazhot egoismu, paschlابunu zeenit, stohesta, ta materialisma
teh ws Epiturs esot leelako swaru lizis us meesas bandi-
j i meem (sur tas pateefibâ eewehl zihnitees pehz ga-
ci geom boudijurmeem), tad tahda rihloschanas ir sinibas un
taisnibas wiltoschana waj wismas — noschehlojama ne-
sinashana. Mums gan drusku waireak wajadsetu eewehrot,
ta ari pretineeks leetischki jaaplaro un toisni jateesa.
Kas ta nesin, kas nesin, ta ari attihstibas teorijas pee-
kritejs, un taisni tahds war buht wisleelakais idealists un
zihnitees pehz wifo, kas augsts un daitsch, taisni tapehz
ta tas opsinas, ta warbuht ir winâ ir kahda, lai ari
warbuht neeziga dalina eespehjas zilwegi tahlak dabut at-
ihstibas gauâ; tahds, kas neafishst, ta ari tas, kas dzenas
us wišu kas labs un svehts, nemis no ahreenes paslubi-
nats, bet no sawas pascha dabas dsihst, ta ari tas ir zee-
nijams, kas to neafishst ir barbars un nezeenigs par is-
glihtotu faultees. Mehs alash lepojomees ar klasisko is-
glihtibu, domojam, ta zeenam senlaiku waronus un prahi-
neekus, un tomehr par mums scheemi senlaiku waroneent
buhtu (pehz Müllera „Greeku dsejam“) jaissauz:

Ko tautas mahzijatees Juhs no seneem Helleneemi (Greekeem)?
Buht brihwam! Gaifmas starus wahlt, ir svehtais pee-
nahkumis.
Juhs barbari ta nejehdseet! Jums taijinib's juhtu truhkst.
Muh's mahzibas Jums eeskan gan pa weenu ouf tif,

wehlaku. Pehz apgehrfschandas un gustu uslafischandas (kas satram pascham jadara), no 7 lihds $7\frac{1}{2}$ — wi-
pahriga rihta luhgschana un tehja, no pullst. $7\frac{1}{2}$ — $8\frac{1}{2}$
wingroschana jeb pastaigaschandas, no $8\frac{1}{2}$ — $9\frac{1}{2}$ brokastis,
no $9\frac{1}{2}$ — $12\frac{1}{2}$ meefigs darbs, no 1—3 pusdeena un at-
puhschanas, no 3— $3\frac{1}{2}$ kasjia, no $3\frac{1}{2}$ — $6\frac{1}{2}$ mee. darbs,
no $6\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ — brihwa nodarboschandas no pullst. $7\frac{1}{2}$ —
8 wakarinas, no pullst. 8—9 sapulzeschandas fahle, kur-
lafo, dseed, spehle pianino, spehle ari schachu jeb domino
u. t. t. Kahrfschu spehle aisseegta. Pullsten 9— notura
wakara luhgchanu, pehz kam wiß ißklißt sawas gulamas
istabas. Ne wehlaß lä pullsten desmitds wiseem wajaga
buht gustas un ugunij isdsestai.

Tamlidhsiga wiſpahriga darboschandas. Nav jadomà, la meeſiga darbiba eenem tilai 6 augſchà veeminetäs ſtundas. Ne! Patteſibâ dauds wairak. Leeta ta, la pa- wiſam til 3—4 ſeeweetes, kuras weenigi nobarbojaſ ſehkt, gowis ſlauzot un wehl ne ar daudſeem ziteem tamlihdſigeem darbeem, uſ kureem jau ſen, nesin kapehz nodi- binajuschiſ ſeeweeshu teefibas. — Wiſk ziti darbi teel padariti no „Turwas“ lozelkeem paſcheem. Scheit ap- kalpo zits zitu un bes tam wehl ſatras pats ſewim puifis. Pebz kahrtas ſatram ſawu nedeku jaſin par iſtabas tihri- ſchanu, leahſns kurinaſchanu, lampu eededsinaſchanu, galda- klahſchanu u. t. t. Winſch ari ar pulkſteinina ſlandi- naſchanu dod beedreem ſinu, la laiks nahlt brokaſis, pusdeena, eet pee darba u. t. t.

Man negribetos nobeigt raksta, neissazijusčiam wehle-jumos, ka ari manas tehwu semes robesčias reis greestu lihdszeetigu wehribu neslaitamo dsebraju postam, kuri tagad padoti savam ruhltajam līstienim, kamehr gara wahjiba jeb kahda zita slimiba tam atver trako nama jeb slimnīzas durvis. Doti wehletos, ka ari Kreewijā tiktū eerihkotas preeskā dsebrajeem ūwiščkas mahjas — eetaisēs pehz „Turwas“ parauga. Iis programmas es wehl rakstītu: ahrsteschānu ar uždeni un striknīna eeschkabzīnāschānu. Man leekas, ka tāhds apstakls ari striknīns išrahditos par droščaku lihdselli pret dseršchanu, pat tāhds atgadijeenos, kur wina spehja pret schuhposčanu suda-

Tahdejadi Sawizla lgs rafšia par dsehraju patverſmi
Somijā.

Djerschanas sehrga bresmiga zilwezes lablahjibas positaja un tamdeht mums wiseem spehleem jaluhlo derschanas sehrgu apkarot un pahrlwaret, fewischki wehl eedo-majot gruhotos laikus, kahdi peenahkuschi muhsu tehwu semei. Newar jau nu gan leegt, ka wiwpahri gruhoto laiku zehloni mellejami dñili muhsu tagadejds fainneezi-bas apstakids, bet tapat newar leegt, ka dsebruma deht dascham labam ir bijuse jaatstabj sawu tehou mahja. Wifas waimanas par gruhiteem laiskeem turpretim uskraut waj weenigi schuhpibai, leynai, palaidnigai un iisschlehdigai dñihwei, ka to pat daschi muhsu laikraktsi mehds barit, leezina tilai, ka tamlihdsigu tenku isplatisitaji vereekochi neposihst apstaklu, par lurenem tee raksta. Dahdi spalwas waroni waj nu nam deesgan pamatigi ewehro-juschi muhsu sadfihwes apstaklus un to zehlonus waj ari naw spehjuschi tos saprost un atrast, kur ihsti meklejami tagadejo gruhoto laiku zehloni. Ka daschs labs isput derschanas un palaidnigas dñihwes deht is mahjas, negribunoleegt — bet kapehz gan daschs labs kahrtigi dñihwodams un ka lauwa strahdadams tomehr isput un preeses ifeet no tehwu mahjas, kura tam warbuht jau laupijuse feedoni, wihragabus un speklus un beidhot sagraustu un falaustu israida ar muhjim rold plaschâ nes-namâ paftale? Kapehz? Bet lai nu ka, lai nu us scho kapehz atbildam ka latram tiikas, tomehr tagadejee laiti ir gauschi gruhli un sahpigi fajuhtami, tapehz loi ari dñihwojam ka gruhids laikds prederas ne graß welti ne-issdodami. Taupifim, felofim attihslibas gaitai, luhkofim ar scho laiku sinomes peepalihdsibu pahrlabot muhsu sen-kopibu un apstaklus. Nepeekerfimees un nepeeturefimees aksli pee wifa to, kas wegs, bet alasch us preefschu zensdamees un isleetodami finatnu panahkumus pahrlabofim waj ari pawisam atmefifim to kas nederigs. Tagadejds laikds jarikhkojas zitadi nelâ muhsu tehni un tehwu tehwi rihkojas. Ja mehs ta ne-ewehrojam, ja esam kurli un aksli preefsch jaunlailu pagehrejumeem, tad ari neapllusis weimoneg nor omuktam laikom.

No. efficiences.

a) Waldibas leetas.

Wina Majestate Keisars, eemehrodams Maskowas profesora Sacharjina leelos nopolnus, tam dahwajis Alek-sandra-Rewnska ordeni.

Uz **Visaugstako pāvehli** cerīblos jauns galma ministrs palīgā amatā, kura iestādeschānai nolentī 14,000 rbt. gadā. Jaunais galma ministra palīgšs dabūn 6000 rbt. algas, 6000 rbt. galda naudas un 2000 rbt. dzīhwokla naudas; bez tam wehl **Visaugstais galms** tam dod ekspresiju. (W. W.)

Nigas mahzibas apgabalā, lā „R. W.” sino, nodomats daudzus luteranu laukskolās eeriņot bibliotekas.

Apānaschus departaments nodomajis Kaukāzijā ee-taisit ahsēstneezibā derigu stāhdū plantaziju (audzināšanu) lihds ar laboratoriju, kura apgādāsot ar sahlem wīfās līnijas apieelas Donas gngabols.

Jurjewas univerfitates lihdsschinejais wehsturisti-
filologiskas fakultates dekana weetas iſpilditajs, profesors
Oſis apſtiprinats par min. fakultates dekanu.

Kurzemes gubernators issazījīs paleizību par Iekona nodoklu piedāvāšanu Lutriņu pagasta wezakam Beieram un rakstuwēdejam Danebergim un tāpat Garsenes pagasta wezakam Dumbram un rakstuwēdejam Elstanim.

(R. G. A.)
Kuršemes gubernatora sanzlejas pārvaldītāja
jaunākais palīggs Fr. Stanchens iš pascha lubgumu at-
laists no amata.

Kurseimes gubernas valdes kanzelists M. Lapins.

Grobinas aprinka teesas ismēlētais Lomakins pahr
pahrzelts tāhdā pat weetā uš Rīgu.

želis tāhdā pat amatā us Leepajās pilsētas 2. eezirkni.

b) Baltijas notikumi.

No Kokneses apgabala. Nereti dīrdam suhro-jamees var parastajeem gruhtem, neaugligeri laikem, bet no dascheem nopeetnibā ari par to, ka schahdeem laikem daschlahrt paschi dodam eemeslus. Lai tikai, pēmehram, peeminam schejeenes draudses pahrleezigo, daschās weetās waj us ik katra sola zelmalās uszeltō garigaro mahju rindas, kureus dehwejam par frogem. Ne noleedsams ir un paleek, ka schis eetaisees weens otrs wehl nereti isleeto waj par weenigām ihstenām ispreeza schandas un isdīshwoschanas, bet lihds ar to ari par nau das istukschoschanas weetam. Tatschu pret frogem, kā teescham daschabā wihsē bserchanas un netikumu weizino-tojeem, isnemot warbuht daschās schejeenes beedribas, nefas nopeets netika dariis un tā tad veetila no dascheem tikai ar wezo schehloschanos. Ar atsinibu un preeku tadeht pehdejsā laikā apfweizama leetas grosishanas tansinā, ka Kokneses pagastis schim brīhscham jo nopeets usstahjees pret paschu launuma serdi, schinis pat deenās (pilnā) pagasta sapulzē nosendams, peenahzigā weetā eesneegt luhgumu, loi jo eewehrojami tiltu pamasinats schejeenes krogu skaitis un wišpirīs slehgiti tahdi krogi pagasta robeschās, kureem naw nelaħdas praktiskas nosihmes winu galwenakajam noluħkam, kā veemehram zekotaju — brauzeju nometnei un atpuhtai. Japeemint, ka schahdu pehdejsā schķiras krogu masakais fawō pus-duzis weenigi Kokneses pagastā, kuri tāhdā wihsē noder wairak tilki par weetejo eemihneeku nandas un tikumibas issuhjeem u. t. t., un kas pee iam wehl deesgan kaitigu eespaidu astahj ari us daschu aplahrtejo pagastu laudim. Tā veemehram, krona Wissaku pagastā, kur preeksch wairak gadeem us Baltijas domenu waldes preekschlikumu wiſi krogi tilka isnihjinati un pat weens no teem pahrwehrs par skolas namu (peewenojot pee ta ari D. kroga semi). Domenu waldes galwenakais noluħks: atturet laudis no schuhposchanas. Lai gan wiſ pilnigi nefasneedsa jereiā noluħla, tad tomehr naw noleedsams, ka zaur winas eewehrojamo, preekschlihmigo soli dauds ir lihdsies W. pagasta sadishwes pazelschanas, issgħiħibas un mo rales sinā. No īrds jawehlas, kaut Kokneseschu teizomas noluħls aitruši tilpat labweħligu un liħbjsu htiġi abbal-preti weetejo imišħas iħpa schneeku īrds, no kureem aktaratos jautojuma "galwenakā isschķiesħana leetaj waj nu par labu, jeb launu.

No Aisfrankles. Mehs Aisfrankleeschi prezajamees, ka tagad esom dabujuschi lahdū no muhsu mahziteem tau-teescheem, Dr. Lihdala lgu, par beedribas preelschneeku. Berom, ka zaur wina noveetnu ruhpibū muhsu fnaudoschois gars tilks daudsmas usmodinats; bet puhtu pee tam ari buhs wisai dauds, jo sur gitds, kaimian pagastids kreet-nako Latweeschu laikrakstu gaifmas star i dñili jo dñili firdis eespeeduschees, ka ar gawilem usnem finisloes ralstus, — tur mums Aisfrankleescheem wehl naw no ta ne jaus-mas, kas ihlt laikrakstids freeinis un ewehrojans, kas pee dñihwes pahrlabosdanas wisai noderigs. Un zik tad wehl ic to paschu, kas pawifant lahdū laikrakstu lasa? Woram ikai nowehlet jaunajam beedribas preelschneekam wina gruhtaja harba laukā pee tilk dñila garigā meegā dufo-scheem labas felmes tog usmodinat! M. E.

No Bez-Bilskas mums raksta, ka nelaika Bahnušcha
muščas ihpaschneeks von Behrents sawā testamentē no-
rakstījis 10,000 rbi. Smilenes meitenu skolai, 3000 rbi.
puiku draudzes skolai un 1000 rbi. Bez-Bilskas pagasta
skolai. Salda duša nelaikim! Lai vina darbi mudinatu
ir zitis to paschu darit un pebz eespehjas veizinat gaismas
īssatiksnē!

Wilandē Rīgas apgabala teesas delegācijas sehde, kā „Dūna-Ītg.” fini, 25. janvari noteesaījuse 69 gadus wezo Oberpahles mahzītāju Karli Maurachu par amata pahrkāpumeem us atzelschanu no mahzītāja amata, un 21. janvari mahzītāju Ernstu Behsi arī par amata pahrkāpumeem us atzelschanu no amata us 8 mehnescheem.

Jurjewā dibinaschot Igaunu 75.gadu brihwibas
swehiseem par peeminu amatneezibas skolu.

Skolotajeem! Kā „Mosl. Wed.“ sino, tad kahdā noturetā konferenčē, kuru wadijis Rīgas mahzības apgabala kurators, nosprests, ka luteranu Iaukſkolās skolotajeem un skolotajam jadabun wišmas 200 rbl. gada algas. Par skolotajeem peenemamas ari skolotajas, kurām dodamas teenadas teežības ar vihreescheem.

No Krone Wirzawas. Behn wasar — lä zeen. lasitoji wehl atmuneses — breesmiga ausla nopoštija leelu daku schejeenes meschu, kurus wehlak wairakfolischana pahrdewa. Pallaban buhs mehnesis patezejis, kopsch pirzeji sawas dakaß isszirtuschi un sakrahwuschi asis, gatawas us proniweschani. Bet lä lä sneega naw un zeli til besgaligi issbraukti, lä pat tulfscheem rateem gruhta us preeskhu tilschana, tad malkas isdabuschana no mescheem schim

brihscham naw nepawisam eespehjama un tad nu zena
par malku augtin ang. Dachs labs nespel ne schagarus
pahrest mahjas un taha fina gribot negribot it ka pree-
speels, sawas sehtas plehst nost un isleitet kurinashanai
un ehdeenu wahrischanai. Ta tad mums pateeji posts us-
nahjis un wehl nebuht naw pareboms, lab un ka schi-
leeta gressfees us labo puji. To paschu sposito gelu debt
daudsi, kas dsihwo attahku no hubmalam, nepaspel maisei
un lopu baribai wajadfigo labibu samalt. Labaki klahjas
tohdeem grunteekem, kas dsihwo schosejas tuwumä; tee
wed labibu us Jelgawas dsirnawami. — Gwehdeen, 30.
janv., swinejam ihsteni preeku deemu: tad aiklahja pagasta
jauno nabagu mahju un sliminizu. Gewehrojot, ka pag-
astam alasch nahzees malfat leelas sumas par sareemi pil-
sehtu sliminizas ahrsteteem pagasta lozelkeem, daschi wihi
ar gaischu prahru nahza us domam, ka pagastam isnahktu
dauds lehtali, ja winsch zeltu paits sawu patversmi, kurz
nespehjneeki un slimti tiliu kohti un taha fina ari reis
gals darits sche pilnds seedds stahwochhai ubagu apkahrt-
blandishanai, nebuhschanai ar til negehligam felam, ka
ta jau sen bija isnihzinama. Patejzotees pagasta wezakä
Kahnberga lga uszichtibai un sparibai, ahtri ween kehras
pee kreimä nodoma isweschanas varbds un tagad blakus
teesas namam rehgojas muhsu jaunä stalta patversme.
Noms ir diwstahwu ehla ar fewischki ehru dsihwokli ahr-
stam. Baur schis eestahdes aiklahschamu radisees wisam
muhsu plaschojam apgabalam jauns labums: tilsum pee
ahrsta, kura truhkums lkhds schim bija fabpigi jo fabpigi
samanams; jo ta, ka wisä apgabala ahrsta nebiha, waja-
deseja slimibas gabijumids us Jelgawu gressfees pehj taha.
Bet tad waj nu nemas neutrada ahrsta, kas brauz us
laukeem, waj ari bija jamalsä honorars, kas alasch snee-
dsas pahri par eespehju. Protoms, ka semi tahdeem ap-
stalkeem pubschloschana un wahrdoschana stahveja pilnds
seedds un ka „labbaris“ daschu labu slimneelu eeahrsteja
paagrä kapä. Tagad, kur Krona Wirzawai buhs paschai
saws patversmes ahrsts, schahdai nebuhschanai wajadses
beigtees, jo droschi pareboms, ka ahrstam aliksees til
dauds laiska — blakus sawam darishchanam patwersme —
prakiset vagastä un apkahrtne. Gemesls, kadeht waram
buht ihsteni lepni us sawu jauno eestahdi, mellejams ap-
stalii, ka Kursemä naw tilpat ka nekahdu — isnemot
Dschuhlti un, domaju, wehl weetu pagastu — nabaga
mahju un sliminizu; sche parasta leeta, ka ubagus eeweeto
pee dascheem scimneekem, un ka tee ubagodami un laudis
wihadi apgrahitinadami blandas apkahrt, kur teem ween
tihkas; turpretim par slimeem un nespelneekem gandris
neruhpejas. Tagad nu Krona Wirzawas vagast nabagu
un slimneelu apkahschanas fina dewis sposchu preekschischi, —
kas atnessis simikahrtigus kuplus auglus. — n.s.

No Platones. Pee muhsu pagasta teesas peeder sa-
weenoto Jaun-Platones un Wez-Platones, kā ari Jekkaba
muischu pagastu lozelli, bet sowaš sehdes pagasta teesa
lihds schim natureja weenigi Wez-Platones teesas (pagasta)
namā, kas Jekkaba muischas pagasta peederigeem bija
tamdeht par leelu apgruhtinaschanu, ka prahneeleemi lihds
muhsu teesas namam bija jamehro kreetns zela gabals.
Te „Tehwija“ ne zil sen atpakol — nesin' kur taħdu sino-
jumu sagħrahbuse — powieħstija, ka Platones pagasta teesa
sowaš sehdes naturejhot nahlauds trihs gaddi Jekkaba
muischas pagasta waldeς dsiħwolli (lorieli). Ta kā schahds
pawisam aplamis sinojums jau dauds jukas fajehlis un
dašchu labu prahneelu pepspeedis, staigat weitigus zelus
un newajadsgħi iebret naudu un laiku, nebuhs neweħla
weħstit, ka Platones pagasta teesa notura sawas sehdes ik-
żaturideen pahrmainam Wez-Platone un Jekkabneelos, t.
i. weenu żaturideenu Platone un otru Jekkabneelos. To-
mehr kanzelejha, arkivs un parasiäs diċċuras paleek ari
us preelfchu tikai Platone. — Muhsu dseedašħanas bee-
drība, kas Kreižberga kga uſzijlità madišħana mahlklas
sina kreetnus solus spehruse us preelfchu, deemschehl jau
schelħšħanäs garb parahdiżżees, kā tas starp jitru nomanans
ari no lihdsiñiġa ralstwersha J. Bergman kga iſſtaħ-
ħanäs no beedribas. Ta kotti noschelħojama leeta, jau
tamdeht ween, ka dseedašħanas beedrida jaur B. kga iſ-
ħażijsa sandejuse beedri, kura m ta dauds pateizibas
paradā. Jereftim, ka driħsumā notiks iſlihgħsħana un ka
wiċċi aktar strahdàs weenoteem speħkeem, jo tikai tad-
neħruks fel-żonju. Neħbuha pareiħi, ja iſſtaħħos, kā dsir, ari
weħi zitt beedri. Ta rihlojoties, muhsu beedribu waretu

